

D E V E N T E R

SECTOR
RUIMTE, MILIEU & WONEN

RICHTLIJNEN

MILIEUEFFECTRAPPORT

COLMSCHATE-NOORD

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	4
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES	5
3. PROBLEEMANALYSE, DOEL EN BESLUITVORMING	6
3.1 Probleemanalyse en locatiekeuze	6
3.1.1 Probleemanalyse	6
3.1.2 Onderbouwing locatiekeuze	7
3.2 Doel.....	8
3.3 Besluitvorming.....	8
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	9
4.1 Algemeen	9
4.2 Voorgenomen activiteit	9
4.2.1 Indeling, inrichting en ontsluiting.....	10
4.2.2 Aanleg, realisatie en beheer	11
4.2.3 Flexibiliteit en fasering	11
4.3 Te onderzoeken alternatieven.....	12
4.3.1 Nulalternatief/referentie.....	12
4.3.2 Meest milieuvriendelijk alternatief/voorkeursalternatief	12
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN	13
5.1 Bodem, grond- en oppervlaktewater	14
5.2 Ecologie, Landschap en cultuurhistorie	14
5.3 Woon- en leefmilieu	15
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN	16
7. LEEMTEN IN INFORMATIE	16
8. EVALUATIEPROGRAMMA	17
9. VORM EN PRESENTATIE	17
10. SAMENVATTING VAN HET MER	17

Bijlage 1: Lijst van inspraakreacties en adviezen

**RICHTLIJNEN VOOR HET MILIEUEFFECTRAPPORT COLMSCHATE NOORD
GEMEENTE DEVENTER**

17 juli 2000

VOORWOORD

De hieronder weergegeven tekst is de tekst van de adviesrichtlijnen van de Commissie voor de milieueffectrapportage zoals deze op 17 juli 2000 door de gemeenteraad van Deventer integraal is overgenomen en vastgesteld als definitieve richtlijnen. Dit met uitzondering van drie tekstuele wijzigingen en een inhoudelijke toevoeging. De tekstuele wijzigingen betreffen enkele correcties t.o.v. de adviesrichtlijnen Colmschate noord:

1. Hoofdstuk 5, onderdeel Milieugevolgen: De zin: "Cumulatie van effecten, zoals met de effecten van bedrijvigheid op het terrein zelf, het verkeer op de N348, de A1 en de spoorlijn Deventer-Zutphen" is gewijzigd in: : "Cumulatie van effecten, zoals met de effecten van bedrijvigheid op het terrein zelf en het verkeer op de N348".
2. Hoofdstuk 5.1, onderdeel Milieugevolgen: De zin "veranderingen in de grondwaterstand in ruimte en tijd en het stromingspatroon van grond- en oppervlaktewater, met speciale aandacht voor de relatie tussen IJssel – Schipbeek en de potentiële retentiefunctie van het zoekgebied" is gewijzigd in: "veranderingen in de grondwaterstand in ruimte en tijd en het stromingspatroon van grond- en oppervlaktewater".
3. Hoofdstuk 5.3, onderdeel Bestaande toestand en autonome ontwikkeling: De zin: "de geluidscontouren 50, 55 en 60 dB(A) als gevolg van industrielawaai en verkeerslawaai (waaronder de N348 en de A1) en het aantal huidige en geprojecteerde woningen binnen die contouren" gewijzigd in: : "de geluidscontouren 50, 55 en 60 dB(A) als gevolg van industrielawaai en verkeerslawaai (waaronder de N348) en het aantal huidige en geprojecteerde woningen binnen die contouren"

De inhoudelijke wijziging betreft het toevoegen van het onderzoeken van de mogelijkheden van windenergie.

De redenen van deze toevoeging zijn:

1. In 1997 heeft de gemeenteraad een energiebesparingsplan vastgesteld. Hierin is opgenomen dat zoveel als mogelijk haalbaar is de opwekking en het gebruik van duurzame energie zal worden gestimuleerd. *Voortvloeiend uit het gemeentelijk energiebeleid is door de gemeenteraad het klimaatverbond ondertekend (reductie CO2 uitstoot).*
2. In 1999 is dooradviesbureau Ecofys een Quick scan windenergie uitgevoerd. Dit onderzoek is ambtelijk becommentarieerd. Uit dit onderzoek en het ambtelijk commentaar is als resultaat gekomen dat nader onderzoek van een aantal mogelijke locaties ten behoeve van windenergie, waaronder de bedrijventerreinen Epse noord en bedrijvenpark A1, noodzakelijk is.
3. In het ontwerpstreekplan (mei 2000) zet de provincie in op het bevorderen van de benutting van windenergie en wil zich er actief voor inzetten.

De provincie merkt hierbij op dat vanuit ruimtelijk oogpunt er een voorkeur is voor clusteropstelling. Solitaire turbines kunnen alleen bij bedrijventerreinen worden opgericht.

4. In een brief van 23 juli 1999 heeft de minister van economische zaken de gemeentebesturen een brief gestuurd waarin zij ruimte vraagt voor windenergie.
5. Het landelijk beleid is om in het jaar 2020 10 % van het Nederlandse energieverbruik op duurzame bronnen te baseren.
6. De Stichting Natuur en Milieu (SNM) heeft samen met provinciale milieufederaties een landelijk plan voor windenergielocaties uitgewerkt in het rapport "frisse wind door Nederland". In dit rapport wordt ten aanzien van Deventer aangegeven dat de bedrijventerreinen in aanmerking zouden kunnen komen voor de plaatsing van een of meer windturbines.

De m.e.r.-procedure is het geëigende middel om vast te stellen of de toepassing van windenergie op de bedrijventerreinen inderdaad een reële optie is.

De toevoeging houdt in dat de in paragraaf 4.1, opgenomen zin " Het creëren van mogelijkheden voor efficiënt en duurzaam energiegebruik" is gewijzigd in: " het creëren van mogelijkheden voor efficiënt en duurzaam energiegebruik en energieopwekking, bij energieopwekking met name het creëren van de mogelijkheden van windenergie".

Wellicht ten overvloede: Het meenemen van windenergie in de m.e.r.-procedures betekent niet automatisch dat windenergie op de bedrijventerreinen zal worden toegepast maar dat de mogelijkheden hiertoe, voor wat betreft de milieuaspecten, worden onderzocht.

1. INLEIDING

De gemeente Deventer heeft het voornemen om op de locatie Colmschate-Noord een bedrijventerrein te realiseren met een bruto oppervlak van circa 155 ha. Het plangebied is gelegen ten noordoosten van het bestaand stedelijk gebied van Deventer en sluit aan op de in ontwikkeling zijnde Vinx-locatie Vijfhoek. Aan de westzijde wordt de locatie begrensd door het Overijssels kanaal en de nog aan te leggen provinciale weg N348. De noord- en zuidzijde worden gevormd door de Soesterwetering en de Oerdijk. De oostzijde door de Schooldijk.

Bij brief van 28 februari 2000¹ is de Commissie voor de milieueffectrapportage in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER). De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in De Staatscourant².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat die in het MER opgenomen moet worden of die nader onderzocht moet worden;
- belangrijke vragen en discussiepunten naar voren brengt.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie adviseert om, als onderdeel van het MER, een rapport op te stellen waarin de noodzaak voor de aanleg en ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen wordt aangetoond en de lokatiekeuze nader wordt onderbouwd.

De Commissie adviseert de gemeente Deventer om op basis van de ambities voor duurzame inrichting en gebruik van het bedrijventerrein criteria te formuleren waaraan het te ontwikkelen bedrijventerrein zal moeten voldoen. De keuze van de criteria is een bestuurlijke verantwoordelijkheid. Voor de toetsing van het MER is van belang dat per criterium een motivering wordt gegeven.

De Commissie adviseert een alternatief te ontwikkelen dat voldoet aan de criteria die zullen worden afgeleid uit de ambities van de gemeente Deventer voor de duurzame inrichting en gebruik van het bedrijventerrein. Als dit meest milieuvriendelijke alternatief door de gemeente Deventer op bepaalde onderdelen - vanuit bijvoorbeeld economisch of technisch oogpunt - minder wenselijk wordt geacht, dan kan worden overwogen om voor deze onderdelen een lager ambitieniveau te hanteren. Zodoende kan een van het meest milieuvriendelijke alternatief afgeleid voorkeursalternatief worden ontwikkeld.

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

3. PROBLEEMANALYSE, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieueffectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."

3.1 Probleemanalyse en locatiekeuze

Op 10 april 2000 heeft de Commissie een werkbezoek afgelegd aan de projecten bedrijvenpark A1 en bedrijventerrein Colmschate-Noord. Tijdens dit werkbezoek heeft de Commissie aangegeven dat zij van mening is dat de noodzaak voor de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen en de keuze voor de locaties locaties A1 en Colmschate-Noord beter gemotiveerd dient te worden. De gemeente Deventer heeft hierop toegezegd dat zij een rapport zal opstellen waarin de noodzaak tot ontwikkeling van nieuwe bedrijvenlocaties in de gemeente Deventer en de keuze voor de locaties A1 en Colmschate-Noord, nader wordt onderbouwd. Dit rapport zal onderdeel uitmaken van zowel het MER bedrijvenpark A1 als het MER bedrijventerrein Colmschate-Noord. De Commissie heeft aangeboden om dit rapport te toetsen, voorafgaand aan de toetsing van de definitieve milieueffectrapporten.

3.1.1 Probleemanalyse

Vraag naar bedrijventerreinen

De Commissie heeft begrepen dat het voornemen om nieuwe bedrijventerreinen te ontwikkelen voortkomt uit de wens van de gemeente Deventer om:

- ruimte beschikbaar te stellen aan bedrijven die op hun huidige locatie in Deventer niet verder kunnen uitbreiden, dan wel op hun huidige locatie onaanvaardbare hinder veroorzaken;
- de werkgelegenheid in Deventer te bevorderen door nieuwe bedrijvigheid mogelijk te maken en bedrijven van elders naar Deventer toe te trekken.

De Commissie adviseert te beschrijven:

- welk deel van de behoefte een lokale, regionale of nationale herkomst heeft;
- hoe groot de behoefte aan categorie 1 tot en met 3 respectievelijk categorie 4 en 5 bedrijven is.

Aanbod van bedrijventerreinen

Om de noodzaak voor nieuwe bedrijven in de regio (Deventer, Zutphen, Apeldoorn⁵) te kunnen toetsen, is het van belang om in het MER het huidige en te verwachten aanbod van bedrijventerreinen nader te onderbouwen. Daarvoor is een antwoord nodig op de volgende vragen:

- Welke andere bedrijventerreinen worden momenteel ontwikkeld?
 - waar zijn deze terreinen gesitueerd?

⁵ Hierbij dient o.a. te worden ingegaan op het bedrijventerrein "De Kar".

- hoe groot is de beschikbare netto ruimte op deze terreinen (onderverdeeld in categorie 1,2,3 en categorie 4,5?

Vraag – aanbod analyse

De Commissie adviseert in het MER aan te geven in hoeverre door middel van herstructurering van bestaande bedrijventerreinen in de regio Deventer in (een deel van) de behoefte aan nieuw bedrijventerrein kan worden voorzien. Zij adviseert hierbij een raming te maken van de ruimte die binnenstedelijk door uitplaatsing van bestaande bedrijven naar een van de te onderzoeken nieuwe locaties vrij kan komen. Om inzicht te geven in de haalbaarheid dient te worden aangegeven welke typen bedrijvigheid op deze locaties mogelijk is en op welke termijn deze ruimte beschikbaar is of kan komen.

De Commissie is van mening dat in het MER zorgvuldig dient te worden gemotiveerd waarom de locatie A1, ondanks de grote behoefte aan ruimte voor de vestiging van bedrijven, toch in aanmerking komt voor de vestiging van het Go Ahead stadion.

3.1.2 Onderbouwing locatiekeuze

De Commissie is van mening dat het rapport *Verantwoording Locatiekeuze Epse-Noord, Locatiekeuze ten behoeve van bedrijvenpark A1* al veel informatie bevat. De robuustheid van locatiekeuze kan toenemen door in de afweging ook de locatie Colmschate-Noord te betrekken.

De Commissie adviseert alle locaties (inclusief Colmschate-Noord), naast de in paragraaf 3.3 van bovengenoemd rapport genoemde criteria, ook te beoordelen op:

- de mogelijkheden voor inpassing van categorie 4/5 bedrijven;
- de mogelijkheden voor inpassing van waardevolle natuur- en landschapselementen;
- de aanwezigheid van eventuele Rode lijst en Habitat-soorten;
- de aanwezigheid van aardkundige waarden en waardevolle geomorfologie;
- de gevolgen voor de waterhuishouding: aanwezigheid van waterwingebieden, gevolgen voor de waterkwaliteit en gevolgen voor de retentiecapaciteit;
- de gevolgen voor de aanwezige natuurwaarden in directe nabijheid van de locatie, nabijheid van EHS (kerngebieden en verbindingzones);
- de gevolgen voor de landschapswaarden in directe nabijheid van de locatie;
- de beschikbaarheid van ruimte op of nabij de locatie voor compensatie.

Verder is de Commissie van mening dat:

- mobiliteit en bereikbaarheid als apart criterium mee moet worden genomen;
- expliciet dient te worden gemotiveerd waarom de locaties bij landschap worden afgewogen op het criterium “scherpe fysieke grenzen” en bijvoorbeeld niet op het criterium gradiënten.

De ‘gewichten’ van de verschillende criteria dienen te worden gemotiveerd aan de hand van beleid, wetgeving et cetera. Verder kan het zinvol zijn om een eenvoudige gevoeligheidsanalyse toe te passen.

3.2

Doel

Uit de probleemstelling moet een concrete en duidelijke omschrijving van het doel (of de doelen) worden afgeleid. Daarbij moeten ook de doelen voor milieubescherming en -verbetering worden aangegeven, zoals verbetering van natuur en landschap en daarmee samenhangend een verantwoord recreatief medegebruik in het plangebied.

Uit de startnotitie en tijdens het locatiebezoek is gebleken dat de gemeente Deventer een hoog ambitieniveau heeft gekozen voor de duurzame inrichting, en het gebruik van het bedrijventerrein. De Commissie adviseert de gemeente Deventer om op basis van deze ambities criteria vast te stellen die richtinggevend zullen zijn bij de ontwikkeling van het plan. Het vaststellen van de criteria is een bestuurlijke verantwoordelijkheid. Voor de toetsing van het MER is van belang dat per criterium een motivering wordt gegeven.

De milieueffecten van het bedrijventerrein zijn in belangrijke mate afhankelijk van het type bedrijven dat zich op dit terrein zal vestigen. De Commissie adviseert in het MER inzicht te geven in het gronduitgiftebeleid. Daarbij dient benoemd te worden welk type bedrijven de gemeente wel en niet wil toelaten en in welke mate en op welke wijze de gemeente daarin kan sturen (acceptatiecriteria).

3.3

Besluitvorming

De essentiële voorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies en dergelijke) die bij dit voornemen gelden, moeten in het MER worden beschreven. Hierbij dient te worden verwezen naar beleidsnota's, (ontwerp) plannen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd. De 'hardheid' van de verschillende voorwaarden en de bestuurlijke status van nota's dienen in het MER te worden vermeld.

Aangegeven moet worden of er in het studiegebied gebieden liggen, die een speciale status in het beleid (zoals het Structuurschema Groene Ruimte) hebben of krijgen. De consequenties hiervan voor de ontwikkeling van de voorgenomen activiteit moeten worden aangegeven.

Tevens moet beschreven worden welke maatstaven voor de afweging van alternatieven⁶ (bijvoorbeeld grens- en streefwaarden) aan het milieubeleid worden ontleend.

Het MER dient aan te geven dat het is opgesteld voor het vaststellen van een bestemmingsplan door de gemeenteraad van Deventer. Tevens dient te worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. Tot slot moeten de besluiten worden aangegeven die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren.

⁶ Zie ook hoofdstuk 5 van dit advies.

4.

VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

4.1

Algemeen

De startnotitie vermeldt dat het thema duurzaamheid de basis is voor het gemeentelijk milieubeleid. Voor bedrijventerreinen is dit in het gemeentelijk milieubeleidsplan uitgewerkt in de strategieën;

- duurzame bedrijvigheid;
- duurzame ruimtelijke ontwikkeling;
- duurzame mobiliteit.

De gemeente Deventer stelt dat deze strategieën zullen worden uitgewerkt tot concrete maatregelen. Het ontwerp dient volgens de startnotitie te worden gestuurd c.q. te worden geoptimaliseerd op:

- *het optimaal inspelen op het biotisch- en abiotisch milieu. Dit betekent ondermeer:*
 - minimale verstoring van geohydrologische relaties;
 - minimaal grondverzet en im- en export van bodemmateriaal;
 - minimale verstoring van natuur en landschappelijke structuur;
 - *inspelen op cultuurhistorische en archeologische waarden;*
 - duurzame waterhuishouding.
- *het creëren van mogelijkheden voor:*
 - reststoffenmanagement;
 - vervoersmanagement;
 - gezamenlijk gebruik van bepaalde voorzieningen;
 - intensivering van het ruimtegebruik;
 - goede bereikbaarheid voor langzaam verkeer.
- *het creëren van mogelijkheden voor efficiënt en duurzaam energiegebruik en energieopwekking, bij energieopwekking met name het creëren van de mogelijkheden van windenergie.*

De Commissie stelt voor om hier aan toe te voegen:

- minimale hinder voor omwonenden en recreanten;
- mogelijkheden scheppen voor het combineren van functies (meervoudig ruimtegebruik in plaats en tijd);
- *goede bereikbaarheid van langzaam verkeer én openbaar vervoer.*

4.2

Voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit bestaat uit verschillende onderdelen. Deze onderdelen worden in de onderstaande subparagrafen nader uitgewerkt.

4.2.1

Indeling, inrichting en ontsluiting

De ruimtelijke opzet van de verschillende alternatieven voor het toekomstige bedrijventerrein moet worden beschreven en op een topografische ondergrond in beeld worden gebracht.

Indeling en inrichting

De Commissie adviseert in het MER de keuze(mogelijkheden) voor de indeling en inrichting te beschrijven die leiden tot bereiken van de gewenste ambities voor duurzaamheid.

Daarbij moet inzicht worden gegeven in:

- een verdeling openbare ruimte-uitgeefbare ruimte, die voldoet aan de criteria voor behoud van natuur en landschappelijke structuur en de cultuur-historische en archeologische waarden;
- een verdeling bebouwd- verhard-groen, die voldoet aan uit te werken criteria voor een duurzame waterhuishouding;
- de mogelijkheden voor intensief grondgebruik (zoals ondergrondse opslag, een tweede bedrijfsvloer, parkeren ondergronds of op het dak), zodat voldaan kan worden aan de criteria voor intensief ruimtegebruik;
- een inpassing van bestaande en rangschikking van nieuwe ruimtelijke elementen en structuren, zoals bebouwing, wegen, verkaveling en landschappelijke elementen die voldoet aan het criterium voor verstoring van de landschappelijke structuur;
- een interne zonering (mogelijkheden afscherpende werking: milieubelastende bedrijven versus minder milieubelastende bedrijven) en externe zonering (minimale afstand bedrijven tot de met het oog op milieuhinder gevoelige functies), die voldoet aan de doelen ten aanzien van de beperking van hinder voor omwonenden en recreanten;
- de mate van compactheid en concentratie van de bedrijven in het plangebied en de invloed daarvan op de zonering over de restgebieden;
- de interne infrastructuur (dit is de infrastructuur binnen de grenzen van het bedrijventerrein, zoals de ontsluiting van de percelen zélf);
- de wijze waarop de inrichting aansluit op het watersysteem en op de ecologische relaties die binnen het studiegebied voorkomen, opdat voldaan kan worden aan de criteria voor een duurzame waterhuishouding en instandhouding van de natuur;
- de wijze waarop bestaande functies (onder andere recreatie, wonen, landbouw), infrastructuur (wegen, buizen, leidingen) en de huidige natuurwaarden en cultuurhistorische of landschappelijke elementen) worden ingepast en eventueel kunnen worden versterkt.

Ontsluiting van het bedrijventerrein

Geef aan hoe het verkeer zich zal ontwikkelen tijdens en na de realisatie van het bedrijvenpark. Deze informatie is nodig om een beoordeling te kunnen geven ten aanzien van de aspecten geluidhinder, luchtverontreiniging door wegverkeer en verkeersveiligheid. Hiervoor is informatie nodig over:

- de verwachte toename van het personenverkeer en vrachtverkeer, beide per etmaal en per maatgevend spitsuur en berekend met een daarvoor geschikt verkeers- en vervoermodel;
- de omvang van dat verkeer en de tijd gedurende welke hinder optreedt indien de ophoging plaatsvindt door zand dat per as wordt aangevoerd;
- het aantal reizigers per openbaar vervoer;

- het aantal fietsers;
- de fasering van de aanleg van uitbreiding van het wegennet (bijvoorbeeld de gedeeltelijke verbreding van de N348) in samenhang met de fasering van de aanleg van het terrein;
- plaats van de aansluiting(en) op het bestaande wegennet.

4.2.2

Aanleg, realisatie en beheer

In het MER dient informatie te worden verschaft over:

- de wijze van bouwrijp maken en het bijbehorende grondverzet/de grondbalans: selectief ophogen dan wel afgraven, die voldoet aan het criterium minimaal grondverzet en een neutrale grondbalans;
- realisatietermijn, omvang en intensiteit van de bouwwerkzaamheden;
- de wijze waarop rekening wordt gehouden met verstoringsgevoelige populaties en met onomkeerbare aantastingen die in de geomorfologie kunnen optreden, zodat voldaan kan worden aan het criterium dat gesteld wordt aan de maximale toelaatbare verstoring van natuur en landschap;
- een waterhuishoudkundige inrichting (ontwatering en afwatering in relatie met de wijze van bouwrijp maken en het toekomstige beheer), die voldoet aan het criterium duurzame waterhuishouding;
- de wijze waarop een ecologisch en landschappelijk blijvend aantrekkelijke omgeving wordt gewaarborgd;
- de zorg voor kwaliteit van de openbare ruimte, waaronder de sociale veiligheid (toezicht, bewaking);
- de wijze waarop de kwaliteit van recreatie (zoals recreatieve routes) en wonen blijft gewaarborgd
- de wijze waarop milieuvriendelijke bedrijfsinterne maatregelen gericht op het beperken van grondstoffengebruik, energie, water, afvalmanagement en mobiliteitsbeheersing, alsmede het reduceren van emissies naar bodem, water en lucht worden gestimuleerd.

Om ook vanuit ecologisch opzicht een duurzaam bedrijventerrein te kunnen realiseren is het noodzakelijk niet alleen naar de bestaande toestand van de natuur te kijken maar ook een globale analyse uit te voeren van de natuurlijke potenties.

Ondanks hoge ambities voor duurzaamheid blijkt het vaak moeilijk om deze ambities bij verdere uitwerking van de plannen en in het feitelijk gebruik van het terrein 'vast te houden'. De Commissie adviseert in het MER te beschrijven op welke wijze potentiële win-win situaties op het gebied van vervoer-, afval-, energie- en watermanagement in een vroegtijdig stadium zullen worden verkend en benut. Tevens adviseert zij te beschrijven op welke wijze zal worden toegezien op het daadwerkelijk realiseren van de gekozen ambities. Aangegeven dient te worden of, en zo ja hoe, (een deel van) deze taken kunnen worden toebedeeld aan een speciaal hiervoor op te richten beheersorganisatie.

4.2.3

Flexibiliteit en fasering

In het MER moet inzicht worden gegeven in:

- de flexibiliteit in het plan, waaronder wordt verstaan het vermogen om zonder aanzienlijke gevolgen voor het milieu tijdens de planfase, de gebruiksfase of de beheersfase in te spelen op veranderende maatschappelijke en economische behoeften. Daarbij dient te worden aangegeven in hoeverre de gekozen structuur (ontsluiting, water, groen, uit te geven ter-

reinen) geschikt is om wijzigingen in de genoemde behoeften op te vangen. Daarbij valt te denken aan minimalisering van het gebruik van energie, water en grondstoffen en beslag op schaarse en ecologisch waardevolle ruimte. Tevens zal de vraag moeten worden behandeld in hoeverre de inrichting ook op de lange duur zal passen bij het toekomstige gebruik;

- de wijze waarop de fasering van aanleg en uitgifte in zowel ruimte als in tijd zal plaatsvinden.

4.3 Te onderzoeken alternatieven

4.3.1 **Nulalternatief/referentie**

Uit de probleemanalyse en de onderbouwing van de locatiekeuze moet blijken of er een reëel nulalternatief is. Indien dit niet het geval is, kan in het MER worden volstaan met het beschrijven van de huidige milieusituatie, inclusief de autonome ontwikkeling als referentie voor de beschrijving van de milieugevolgen.

4.3.2 **Meest milieuvriendelijk alternatief/voorkeursalternatief**

De Commissie adviseert één alternatief te ontwikkelen dat voldoet aan de criteria die zullen worden afgeleid uit de ambities van de gemeente Deventer voor de duurzame inrichting en gebruik van het bedrijventerrein (zie ook §3.2). Gezien de hoge ambities van de gemeente, levert dit naar verwachting het meest milieuvriendelijke alternatief op. Als het meest milieuvriendelijke alternatief door de gemeente Deventer op bepaalde onderdelen - vanuit bijvoorbeeld economisch of technisch oogpunt - minder wenselijk wordt geacht, dan kan worden overwogen om voor deze onderdelen een lager ambitieniveau te hanteren. Zodoende kan een van het meest milieuvriendelijke alternatief afgeleid voorkeursalternatief worden ontwikkeld. De beschrijving van dit voorkeursalternatief kan beperkt blijven tot een zorgvuldige motivering en beschrijving van de gewijzigde onderdelen. Alleen de milieugevolgen van het meest milieuvriendelijke alternatief en deze gewijzigde onderdelen hoeven in het MER te worden beschreven.

5. **BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN**

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten.

Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten.

Als niet zeker is of bepaalde ingrijpende activiteiten zullen doorgaan of niet, dan kunnen hiervoor verschillende scenario's worden gebruikt.

Het omvang en ligging van het studiegebied, die per milieuaspect kan verschillen, moet op kaart worden aangegeven. Het studiegebied omvat de locatie en haar omgeving, voor zover daar significante milieueffecten als gevolg van de voorgenomen activiteit kunnen optreden.

Tevens moet op kaart een overzicht worden gegeven van de in het studiegebied gelegen gevoelige gebieden, (verblijfs)recreatie- en woongebieden, ecologische verbindingen en cultuurhistorisch waardevolle patronen en objecten.

Milieugevolgen

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu moet de ernst worden bepaald in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigeerbaarheid en compenseerbaarheid;
- naast negatieve effecten moet ook aan positieve effecten aandacht worden besteed (bijvoorbeeld positieve gevolgen die mogelijk optreden door uitplaatsing van bedrijven uit de binnenstad van Deventer);
- cumulatie van effecten, zoals met de effecten van bedrijvigheid op het terrein zelf en het verkeer op de N348;
- de methodieken moeten helder worden beschreven en de uitkomsten dienen controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal;
- vooral aandacht moet besteed worden aan die effecten die per alternatief verschillen of die welke de gestelde normen (bijna) overschrijden;

De Commissie vraagt in het MER een kwantitatieve beschrijving van de geluidbelasting, de gevolgen voor het geohydrologisch systeem, de (grond-) waterkwaliteit en de natuur.

5.1 Bodem, grond- en oppervlaktewater

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

Het MER dient inzicht te geven in de:

- bodemopbouw en hoogteligging, met specifieke aandacht bijzondere reliëfvormen (geomorfologische kenmerken);
- de (geo)hydrologische gesteldheid; met name grondwaterstanden in ruimte en tijd (inclusief bestaande overstromingslocaties), en grondwaterstromingssituatie (grondwaterherkomstgebieden);
- het stromingspatroon en kwaliteit van het oppervlaktewater;
- locaties waar grondwateronttrekking plaatsvindt (incl. beschermingszones);
- locaties waar sprake is van bodemverontreiniging en de saneringsnoodzaak daarvan.

Milieugevolgen:

Het MER dient inzicht te geven in de:

- gevolgen voor de bodemopbouw en geomorfologische kenmerken;
- veranderingen in de grondwaterstand in ruimte en tijd en het stromingspatroon van grond en oppervlaktewater.

5.2 Ecologie, Landschap en cultuurhistorie

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

In het MER dient te worden beschreven:

- de aanwezigheid, respectievelijk aantasting/uitbreidingsmogelijkheden van (elementen van) de ecologische hoofdstructuur en beschermde gebieden (met name de waterlopen en de beplantingselementen);
- de aanwezigheid van voor het studiegebied kenmerkende/ verstoringsgevoelige fauna (zoogdieren, weide- en bosvogels, amfibieën en reptielen), meer in het bijzonder Rode Lijst- of Habitatsoorten (zoals de meervleermuis en kamsalamander)⁷;
- de ecologische systemen in het zoekgebied en relaties met de omgeving, bijvoorbeeld de ecologische corridorfuncties voor water en landnatuur, functies van het zoekgebied als (deel van) het voortplantings- of foerageergebied van verstoringsgevoelige fauna;
- de landschapsbepalende elementen, zoals de Oerdijk, de waterlopen (Let-telerleide, Zandwetering), aanwezige boselementen, wegbeplantingen, houtwallen en het aanwezige microreliëf;
- de historisch-geografische (oude hoeven, enken) en archeologische waardevolle objecten en patronen.

Milieugevolgen

⁷ De Commissie wijst in dit verband met name op de reactie van de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna waarin signaleerd wordt dat in het studiegebied veel beschermde soorten voorkomen.

In het MER dient inzicht te worden gegeven in:

- de effecten op bestaande natuur (flora, fauna) en ontwikkelingsmogelijkheden voor nieuwe natuur (inclusief ecologische verbindingzones);
- de landschappelijke gevolgen (structuren, het visuele effect) van het bedrijventerrein in de omgeving, door bijvoorbeeld perspectief tekeningen of fotomontages vanuit enkele gezichtspunten;
- de effecten op het landschapsecologisch systeem als gevolg van ruimtebeslag, ophoging, versnippering en verdroging en verstoring door geluid en licht;
- de effecten op landschapsbepalende elementen;
- de gevolgen voor historisch geografische en archeologische waardevolle objecten en patronen.

5.3 Woon- en leefmilieu

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

In het MER dient inzicht te worden gegeven in:

- de geluidscontouren 50, 55 en 60 dB(A) als gevolg van industrielawaai en verkeerslawaai⁸ (waar onder de N348) en het aantal huidige en geprojecteerde woningen binnen die contouren;
- het boven de respectievelijk 40 en 45 dB(A) geluidsbelaste oppervlak natuur- en recreatiegebied;
- de cumulatieve geluidsbelasting van de (gevoelige) functies en gebieden, waarbij de gecumuleerde geluidsbelasting van de verschillende categorieën geluidsbronnen kan worden weergegeven door deze om te zetten in een milieukwaliteitsmaat, zoals omschreven in de publicatiereeks van DGM, verstoring 4a (september 1993);
- de luchtkwaliteit en de eventuele daarbij optredende hinder en/of gezondheidseffecten, waarbij het gaat om de parameters die relevant zijn voor verkeer en de te verwachten bedrijfstypen, inclusief geur en stof;
- de mate waarin sprake is van knelpunten in de:
 - bereikbaarheid;
 - verkeersveiligheid;
 - externe veiligheid.

Milieugevolgen

In het MER dient inzicht te worden gegeven in:

- de gevolgen door de toename van het wegverkeer en industriële activiteiten op de geluidscontouren en het aantal geluidsbelaste woningen (huidige en toekomstige);
- de te verwachten toename van het geluidsbelaste oppervlak natuur- en recreatiegebied;
- de toename van de cumulatieve geluidsbelasting op de gevoelige functies en gebieden;
- het te verwijderen aantal woningen en andere bouwwerken;
- de te verwachten geluids-, trilling- en stofoverlast tijdens de aanlegfase;
- de effecten op de luchtkwaliteit (inclusief geur en stof) en de daarbij te verwachten hinder en/of gezondheidseffecten;

⁸ Dit zijn achtereenvolgens de voorkeurswaarde industrielawaai voor bestaande woningen en de maximale ontheffing industrielawaai voor geprojecteerde of nieuw te projecteren woningen.

- de toename van activiteiten met gevaarlijke stoffen en de gevolgen daarvan voor het individueel en groepsrisico (externe veiligheid);
- de toename of afname van:
 - de bereikbaarheid
 - verkeersveiligheid (zoals sluiproutes vrachtverkeer)
- beleving voor bewoners en recreanten zoals het verdwijnen of aanpassen van fiets-/recreatieve routes, veranderingen in de openheid van het landschap, de barrière werking van het bedrijventerrein en de bijbehorende infrastructuur, sociale veiligheid en lichthinder.

De Commissie is van mening dat de effecten op toekomstige woonwijken nadrukkelijk dienen te worden beschreven.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieueffecten van het meest milieuvriendelijke alternatief/ voorkeursalternatief moeten (onderling én) met de referentie(s) worden vergeleken. De vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Hoewel dit geen verplicht deel van het MER uitmaakt, beveelt de Commissie aan een indicatie te geven van de kosten.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffect-rapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

De gemeenteraad van Deventer moet bij het besluit aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat het College van Burgemeesters en Wethouders van de gemeente Deventer in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen enerzijds het ontwerp en anderzijds onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdttekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen. Voorts dienen alle in het MER gebruikte plaatsnaamaanduidingen (van straten, dorpen, gehuchten recreatie- en natuurgebieden, en dergelijke) op ten minste één overzichtskaart te worden weergegeven.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder Rh van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieueffectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de belangrijkste motieven voor de uitbreiding en de gekozen locatie;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;

- de argumenten voor de selectie van het meest milieuvriendelijke alternatief (en het voorkeursalternatief);
- belangrijke leemten in kennis.

BIJLAGE 1

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20000331	ir. P.N. Ypma en P.H.M. Ypma-Varwijk	Lettele	20000406
2.	20000401	J.C.A. Bosgoed	Schalkhaar	20000406
3.	20000404	A.J.D. Jansen	Schalkhaar	20000406
4.	20000402	T. Wielhouwer	Schalkhaar	20000406
5.	20000331	Minister van Verkeer en Waterstaat Directie Oost-Nederland	Arnhem	20000406
6.	20000318	Roelf Venema, Regenspurg interieurs	Deventer	20000406
7.	20000331	Ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieube- heer, Rijksplanologische dienst	Arnhem	20000406
8.	20000404	Ministerie van Landbouw, Natuurbe- heer en Visserij, directie Oost	Deventer	20000406
9.	20000404	G.B. Zandbelt	Schalkhaar	20000406
10.	20000327	De Jonge Peters Remmelink (advoca- ten), namens Bewoners Colm- schate-Oost	Deventer	20000406
11.	20000329	Familie A. Edelijn	Schalkhaar	20000406
12.	20000313	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	20000406
13.	20000314	Maalderink Lutke Willink, make- laars, namens dhr. en mevr. Wiggers	Terborg	20000406
14.	20000322	KNNV afd. Deventer, IVN afd. De- venter, Stichting Natuur Anders, De- venter Bomenstichting	Deventer	20000406
15.	20000327	Stichting Natuur en Milieu Overijssel (NMO)	Zwolle	20000406
16.	20000330	Bureau Buitenwerk Aardkundige projecten	Deventer	20000406
17.	20000404	Platform Schalkhaar	Schalkhaar	20000406
18.	20000407	Provincie Overijssel	Zwolle	20000414
19.	20000405	L.A.M. Oosterwijk 4x	Lettele	20000414
20.	20000406	H. Koldewijn	Schalkhaar	20000414
21.	20000405	B.M. Zandbelt	Schalkhaar	20000414

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cle. m.e.r.
22.	20000406	Gewestelijke Land- en Tuinbouw Or- ganisatie	Deventer	20000414
23.	20000405	8 brieven met handtekeningen	Schalkhaar	20000414
24.	20000407	Geene c.s. Advocaten namens dhr. G.J. Jansen en mevr. W.F. Schreur	Assen	20000414
25.	20000405	Plaatselijk Belang Lettele, Linde, Ou- de Molen	Lettele	20000414
26.	20000405	Natuur en milieu vereniging Diepen- veen	Diepenveen	20000414
27.		110 identieke reacties		20000414